

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalain väliaikaista muuttamista.

Työttömyysetuuden maksaminen lomautetulle edellyttäisi nykytilaa vastaavasti, että lomautettu ilmoittautuu työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon ja hänen oikeudestaan työttömyysetuuteen annettaisiin työvoimapoliittinen lausunto. Lomautetulla olisi oikeus työttömyysetuuteen muun muassa yritystoiminnan ja opintojen estämättä. Lomautetuilla säilyisi työttömyysturvalaissa tarkoitettu velvollisuus ottaa vastaan työnantajan tarjoamaa työtä.

Muutos olisi väliaikainen ja sillä tuettaisiin lomautettujen toimeentulon turvaamista ja sujuvoitettaisiin työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoa erityisesti työ- ja elinkeinotoimistoissa COVID 19 –pandemian aikana.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2020 ja se olisi voimassa 31.7.2020 asti. Lakia sovellettaisiin lomautettuihin, joiden lomautus on alkanut 16.3.2020 tai sen jälkeen.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	4
3.1 Keskeiset ehdotukset.....	4
3.2 Pääasialliset vaikutukset.....	5
4 Muut toteuttamisvaihtoehdot	6
5 Voimaantulo	6
6 Toimeenpano ja seuranta	6
7 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	6
LAKIEHDOTUS	9
Laki työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta.....	9

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Maaailman terveysjärjestö WHO julisti uuden koronaviruksen aiheuttaman COVID-19 -tartuntatauti-epidemian pandemiaksi 11.3.2020. Valtioneuvosto totesi 16.3.2020 yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi.

Poikkeusolojen johdosta yritysten toimintamahdollisuudet ovat merkittävästi vähentyneet, mikä on johtanut muun muassa lomautusten poikkeuksellisen nopeaan kasvuun. Lomautusten nopea kasvu lyhyessä ajassa voi vaarantaa työ- ja elinkeinotoimistojen palvelukyvyyn ja siten myös työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanon, ja riski palvelukyvyyn heikkenemisestä kasvaa, mikäli toimistojen henkilöstöä sairastuisi laajamittaisesti COVID-19 –virukseen.

Lomautetun kannalta on keskeistä, että hän saa lomautusajalta maksettavan työttömyysetuuden ilman aiheettomia viivytyksiä. Työttömyysetuuden maksaminen voi viivästyä erityisesti silloin, kun lomautettu on opiskellut tai harjoittanut työssä ollessaan yritystoimintaa, koska työ- ja elinkeinotoimisto selvittää, täytyvätkö työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset. Työttömyysetuus on tarkoitettu muun muassa lomautuksesta johtuvan työn teon katkoksen aikaisen toimeentulon turvaamiseen. Koronavirustilanteen aikana työttömyysetuuden viivytyksetön hakeminen ja saaminen ei pitäisi viivästyä ja estyä sen vuoksi, että lomautettu on työn ohella opiskellut tai harjoittanut yritystoimintaa.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Esityksen kiireellisyyden takia esitysluonnoksesta ei järjestetty lausuntokierrosta. Työ- ja elinkeinoministeriö keskusteli valmistelun kuluessa toteuttamisvaihtoehdoista sosiaali- ja terveysministeriön, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön, Kansaneläkelaitoksen sekä Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston kanssa. Ahvenanmaan työmarkkina- ja opintopalveluviranomaiselle (AMS) varattiin mahdollisuus esittää näkemyksensä esitysluonnoksesta.

Keskeisille työelämän järjestöille varattiin mahdollisuus esittää näkemyksensä esitysluonnoksesta. Järjestöt kannattivat esitystä. Akava ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry ja Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestö ry kuitenkin esittivät, että lomautettujen työnhakijaksi rekisteröitymisen tulisi katsoa olevan voimassa ensimmäisestä lomautuspäivästä alkaen siitä huolimatta, että rekisteröityminen työ- ja elinkeinotoimistoon tapahtuisi tätä myöhemmin. Julkisesta työvoima –ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaan henkilöasiakkaan työnhaku käynnistyy sinä päivänä, kun hän pyytää sitä sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa tai henkilökohtaisesti työ- ja elinkeinotoimistossa ja hänet rekisteröidään työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään. Työ- ja elinkeinoviranomainen voi hyväksyä muullakin tavoin esitetyn pyynnön. Esityksen kiireellisyyden vuoksi esitystä ei muutettu järjestöjen esittämällä tavalla tämän esityksen yhteydessä.

2 Nykytila ja sen arviointi

Lomautuksella tarkoitetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n mukaan työnantajan tuotannollisista ja taloudellisista syistä suorittamaa lomautusta. Lomautetut ovat työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja työttömiä.

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa työnhakijaksi rekisteröityneen lomautetun oikeudesta työttömyysetuuteen työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle työvoimapolitiittisen lausunnon. Lausunnossa otetaan kantaa siihen, täyttyvätkö työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittiset edellytykset. Käytännössä työ- ja elinkeinotoimisto selvittää lomautuksesta lomautusajan ja sen, että lomautus perustuu tuotannollisiin tai taloudellisiin syihin.

Lomautettuja koskevat samat työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset kuin muitakin työnhakijoita. Työttömyysetuuden saaminen edellyttää, että lomautettu ilmoitetaan työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon.

Jos lomautettua on pidettävä työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuna yrittäjänä, työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee, onko työllistyminen yritystoiminnassa pää- vai sivutoimista. Päätoimisesti opiskelevalla lomautetulla henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen.

Lomautetun on oltava valmis vastaanottamaan tarjottua työtä, osallistumaan työ- ja elinkeinotoimiston kanssa työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen sekä toteuttamaan suunnitelmaa. Lisäksi lomautetun tulee osallistua työ- ja elinkeinotoimiston lomautetulle tarjoamiin palveluihin työttömyysetuuden jatkumisen edellytyksenä. Jos lomautettu kieltäytyy tarjotusta työstä, suunnitelmaan laatimiseen ja toteuttamiseen liittyvistä toimista tai palveluista, työ- ja elinkeinotoimisto arvioi, onko lomautetulla ollut pätevä syy menettelynsä. Lisäksi selvitetään alle 25-vuotiaan lomautetun nuoren koulutukseen hakemisvelvollisuus.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Jos työttömäksi kokoaikatyötä hakevaksi työnhakijaksi ilmoittautuvan henkilön lomautus olisi alkanut 16.3.2020 tai sen jälkeen, hänellä olisi oikeus työttömyysetuuteen lain voimassaolon ajalta sen estämättä, mitä työttömyysturvalain 2 luvussa säädetään kokoaikatyön hakemisesta, muusta kuin työsuhteesta tehdystä työstä sekä työllistymisestä yritystoiminnassa ja omassa työssä. Oikeuteen saada työttömyysetuutta ei myöskään sovellettaisi, mitä työttömyysturvalain 2 luvussa säädetään opiskelun vaikutuksesta ja ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevaa nuorta koskevista edellytyksistä.

Lomautetun oikeuteen saada työttömyysetuutta ei sovellettaisi myöskään työttömyysturvalain 2 a luvun säännöksiä työstä kieltäytymisestä sekä työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan ja palveluun liittyvistä laiminlyönneistä. Jos henkilö kieltäytyisi työnantajan hänelle yksilöidysti tarjoamasta työstä, sovellettaisiin työnhakijan menettelyyn kuitenkin 2 a luvun säännöksiä työstä kieltäytymisestä.

Koronavirustilanteen aikana työllistymistä edistäviä palveluita ei lähtökohtaisesti tarjota ja työllistyminen työ- ja elinkeinotoimiston tekemän työtarjouksen kautta on epätodennäköistä. Tämän johdosta tarjotusta palvelusta tai työstä kieltäytymisen mahdollinen selvittämistarve olisi lähtökohtaisesti koronavirustilanteessa käytännössä merkityksetöntä. Työntantajalla voi olla kuitenkin tarve kutsua yhteiskunnan toimintojen kannalta tärkeitä henkilöitä esimerkiksi hoitohenkilöstöä töihin, jos nämä ovat työttömiä.

Esitetyn lain voimassaolosta johtuen työttömyysetuuden maksamisen salliva työvoimapolitiittinen lausunto annettaisiin lomautuksen perusteella enintään heinäkuun 2020 loppuun asti. Jos lomautus jatkuu tämän jälkeen, työ- ja elinkeinotoimisto selvittäisi, täyttääkö työnhakija muut

työttömyysetuuden saamisen edellytykset ja antaisi työttömyysetuuden maksajalle uuden työvoimapolitiittisen lausunnon. Uusi lausunto koskisi oikeutta työttömyysetuuteen 1.8.2020 alkaen.

3.2 Pääasialliset vaikutukset

Muutos nopeuttaisi erityisesti työn ohella opiskelevan ja yritystoimintaa harjoittavan lomautetun henkilön työttömyysetuuden hakemista ja saamista, koska opiskelua ja yritystoimintaa koskevia työvoimapolitiittisia edellytyksiä ei tarvitsisi selvittää. Koska muutos olisi määräaikainen, lomautuksen jatkuessa 31.7.2020 jälkeen henkilön työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset tutkittaisiin nykytilaa vastaavasti.

Työ- ja elinkeinotoimistoissa muutos vähentäisi lomautuksista johtuvaa työtä ja siten nopeuttaisi työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoa koronavirustilanteen aikana. Pääosa työajan säästymisestä kohdistuisi asiakaspalvelua tekevään työ- ja elinkeinotoimiston henkilöstöön ja vähäisempi määrä vaativampia työttömyysturva-asioita ratkaisevien työttömyysturvayksiköiden henkilöstöön. Koska muutos olisi määräaikainen ja, jos lomautus jatkuisi lain voimassaolon jälkeen, henkilön työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset tutkittaisiin nykytilaa vastaavasti, mikä lisää työ- ja elinkeinotoimistoissa tehtävää työtä lain voimassaolon jälkeen.

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen työmäärän kasvuun esityksellä ei arvioida olevan vaikutusta. Koska lomautettu ilmoittautuisi edelleen työnhakijaksi ja työttömyysetuuden saaminen edellyttäisi työnhakijana oloa, työttömyysetuuden maksajat saisivat nykytilaa vastaavasti lomautetun oikeudesta työttömyysetuuteen työvoimapolitiittisen lausunnon.

Lomautusten nopea kasvu lyhyessä ajassa lisää sekä työ- ja elinkeinotoimistojen että työttömyysetuuden maksajien työmäärää. Tämän johdosta esitetyn muutoksen vaikutuksia tulee arvioida myös perustuslain 19 ja 21 §:ssä turvattujen perusoikeuksien kannalta. Perustuslaissa turvattu oikeus sosiaaliturvaan ja oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheuttontta viivytystä viranomaisessa voi vaarantua, mikäli työ- ja elinkeinotoimistojen ja työttömyysetuuden maksajien mahdollisuudet ratkaista työttömyysturva-asioita laissa säädetyssä määräajassa heikkenee. Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toi esille valmistelun kuluessa, että esitetty muutos helpottaisi työttömyyskassojen toimintaa selvästi. Kansaneläkelaitos totesi puolestaan, että ehdotettu työvoimapolitiittisten edellytysten osittainen tutkimatta jättäminen sujuvoittaisi lomautettujen etuusprosessia. Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston näkemyksen mukaan esitetty muutos vähentäisi huomattavasti asiantuntijatyön tarvetta, mikä nopeuttaa käsitteilyä. Lisäksi uusien käsittelijöiden perehdyttäminen lomautetun työttömyysturva-asian käsitteilyyn olisi helpompaa eikä vaatisi nykyisenkaltaista osaamista työvoimapolitiittisten edellytysten tutkimisessa.

Esityksen ei arvioida lisäävän etuusmenoja.

Koronavirustilanteen aikana on hyvin epätodennäköistä, että työ- ja elinkeinotoimistot tarjoavat lomautetuille työttömyysetuuden saamiseksi velvoittavaa palvelua tai tekevät työtarjouksia. On myös epätodennäköistä, että lomautettu aloittaa yritystoiminnan tai opinnot poikkeusolojen aikana, miltä osin esityksellä ei arvioida olevan kustannusvaikutusta. Lomautetun henkilön työn ohessa aloittama opiskelu ja yritystoiminta voidaan yleensä katsoa sivutoimiseksi, miltä osin esityksellä ei myöskään arvioida olevan taloudellista vaikutusta etuusmenoja lisäävästi. Mikäli lomautetulla henkilöllä on yritystoiminnasta tuloa, se otetaan huomioon soviteltua työttömyysturvaa varten.

4 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Lomautettujen työttömyysturva-oikeus voitaisiin vaihtoehtoisesti järjestää siten, että työttömyysetuuden saaminen ei edellyttäisi ilmoittautumista työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon. Tällainen muutos vähentäisi työ- ja elinkeinotoimistojen työmäärää merkittävästi ja olisi lomautetun kannalta yksinkertainen, koska etuuden hakeminen edellyttäisi asiointia ainoastaan työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Edellä mainittua vaihtoehtoa ei ole esitetty, koska erityisesti työttömyyskassat ovat vastustaneet sitä. Työttömyyskassojen näkemyksen mukaan tällainen muutos lisäisi manuaalisesti tehtävää työtä tilanteessa, jossa on odotettavissa huomattava etuushakemusten määrän kasvu eikä mitään muutoksia maksatusjärjestelmiin olisi järkevää tehdä lyhytaikaisen muutoksen takia.

Työmarkkinajärjestöt esittivät maan hallitukselle yritystoiminnan, työllisyyden ja toimeentulon turvaamiseksi korona-viruksen aiheuttamassa talouden kriisissä, että työnantajan olisi lähetettävä vähintään 10 hengen lomautuksista työ- ja elinkeinotoimistolle ja etuuden maksajalle ryhmälomautusilmoitus. Ilmoitus pitäisi sisältää lomautettavat työntekijät sekä lomautuksen alkamis- ja päättymispäivät. Ilmoituksessa mainittujen työntekijöiden katsottaisiin rekisteröityneen työttömäksi työnhakijoiksi. Työtön tekisi etuuden maksajalle työttömyyspäiväraha-hakemuksen ja etuus maksettaisiin, jos hakemus olisi työnantajan ilmoittamien lomautuspäivien mukainen. Lomautettu voisi halutessaan rekisteröityä erikseen työttömäksi työ- ja elinkeinotoimistoon ja saada työ- ja elinkeinotoimiston palveluita. Työttömyyskassojen näkemyksen mukaan myös tämä muutos lisäisi manuaalisesti tehtävää työtä tilanteessa, jossa on odotettavissa huomattava etuushakemusten määrän kasvu eikä mitään muutoksia maksatusjärjestelmiin olisi järkevää tehdä lyhytaikaisen muutoksen takia.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.4.2020 ja se olisi voimassa 31.7.2020 asti. Muutosta sovellettaisiin lomautettuihin, joiden lomautus on alkanut 16.3.2020 tai sen jälkeen.

Hallitus pitää esitetyn muutoksen kiireellistä voimaantuloa tärkeänä lomautusten määrän kasvussa jatkuvasti. Lisäksi uhkana on, että lomautettujen työttömyysturva-oikeuden selvittäminen hidastuu merkittävästi työ- ja elinkeinotoimistoissa.

6 Toimeenpano ja seuranta

Hallitus seuraa COVID 19-pandemiaa sekä lomautusten määrää ja jatkumista. Hallitus varautuu siihen, että se esittää tarvittaessa eduskunnalle väliaikaiseksi tarkoitetun muutoksen voimaolon jatkamista.

7 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitystä on arvioitava erityisesti perustuslain 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuuden kannalta. Lisäksi merkityksellinen on perustuslain 19 §, jossa säädetään oikeudesta sosiaaliturvaan.

Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Perustuslain 6 § 1 momentti ilmaisee vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta ja tosiasiallisesta tasa-arvosta. Siihen sisältyy mielivallan kieltö ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa (HE 309/1993 vp, s. 42). Yhdenvertaisuussäännös kohdistuu myös lainsäätäjään. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa ihmisiä tai ihmisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan.

Yhdenvertaisuussäännös ei edellytä kaikkien ihmisten kaikissa suhteissa samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia. Yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä sekä myönnettäessä lailla etuja ja oikeuksia, että asetettaessa heille velvollisuuksia. Toisaalta lainsäädännölle on ominaista, että se kohtelee tietyn hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi ihmisiä eri tavoin edistääkseen muun muassa tosiasiallista tasa-arvoa (HE 309/1993 vp, s. 42—43, ks. myös PeVL 31/2014 vp, s. 3/I).

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on vakiintuneesti korostettu, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta voi johtua tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (ks. esim. PeVL 28/2009 vp, s. 2/II, PeVL 38/2006 vp, s. 2/I, PeVL 1/2006 vp, s. 2/I, PeVL 59/2002 vp, s. 2/II).

Perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 28/2009 koski hallituksen esitystä 222/2009 vp työttömyysturvalain 4 ja 6 luvun väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksen mukaan työntekijälle, jonka viikoittaista työaika on lyhennetty lomautuksen johdosta yhdellä tai useammalla päivällä viikossa, maksetaan työttömyysetuutta lomautuspäiviltä. Kyseisen työttömyysturvalain muutoksen tarkoituksena on ollut helpottaa yritysten toiminnan sopeuttamista taloudellisessa taantumassa ja parantaa sopeuttamistoimenpiteiden kohteena olevien työntekijöiden asemaa. Sääntelyllä on pyritty myös muun muassa nopeuttamaan hakemusten käsittelyä työttömyyskassoissa. Ehdotuksen katsottiin heikentävän eräissä tilanteissa voimassa olevan lain mukaan soviteltuun työttömyysetuuteen oikeutettujen pienituloisten henkilöiden etuutta, ja näistä henkilöistä naisten suhteellinen osuus oli valiokunnan saaman selvityksen mukaan varsin korkea. Sääntelyllä oli siten välillisiä vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon, vaikka se ei suoraan asettanutkaan naisia yksilöinä tai ryhmänä miehiä huonompaan asemaan. Ehdotettu sääntely mahtui valiokunnan mielestä lainsäätäjälle kuuluvan harkintavallan piiriin ja lakiehdotus voitiin siten säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt mahdollisena, ettei kaikkien toimeentuloa ole välttämätöntä turvata samalla tavoin edes silloin, kun on kyse työttömiin kohdistuvista erottelevista tekijöistä. Erottelujen tulee kuitenkin olla hyväksyttäviä perusoikeusjärjestelmän kannalta (PeVL 46/2002 vp, s. 5—6, PeVL 42/2004 vp, s. 2/II, PeVL 27/2009 vp).

Poikkeusolojen johdosta yritysten toimintamahdollisuudet ovat merkittävästi vähentyneet, mikä on johtanut muun muassa lomautusten poikkeuksellisen nopeaan kasvuun. Väliaikaiseksi esitetty muutos ei tarkoita sitä, että lomautetut olisivat tosiasiallisesti koronavirustilanteen aikana paremmassa asemassa työttömyysetuuden saamisen edellytysten osalta kuin muut työttömyysetuuden hakijat. On epätodennäköistä, että koronavirustilanteen aikana työ- ja elinkeinotoimisto tarjoaisi työnhakijoille palvelua tai työtä taikka lomautettu aloittaisi yritystoiminnan tai opinnot. Työnantajan lomautetulle yksilöidysti tarjoamasta työstä kieltäytymiseen kuitenkin sovellettaisiin työttömyysturvalain 2 a luvun säännöksiä työstä kieltäytymisestä. Työn ohessa opiskelun ja harjoitetun yritystoiminnan arvioiminen sivutoimiseksi ei asettaisi työnhakijoita eriarvoiseen asemaan. Yritystoiminnasta saatu tulo otettaisiin soviteltua työttömyysetuutta varten huomioon tasavertaisesti kaikilta työnhakijoilta.

Hallitus katsoo esityksen toteuttavan perustuslaissa säädettyä yhdenvertaisuutta ja turvaavan työnhakijoiden tosiasiallisen tasa-arvon koronavirustilanteessa.

Oikeus sosiaaliturvaan

Perustuslain 19 §:n mukaan jokaisella on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksen 2 momentin mukaan lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella.

Työttömyysturvassa on kysymys perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitetusta perusturvaetuudesta, ja työttömyysturvalailla toteutetaan perustuslaissa jokaiselle taattua oikeutta perustoimeentulon turvaan työttömyyden perusteella.

Esitetty muutos nopeuttaisi lomautetun henkilön työttömyysetuuden hakemista ja saamista, kun lomautusten määrä kasvaa poikkeuksellisen nopeasti koronaviruksen aiheuttamassa taloudellisessa kriisissä, ja muutos siten toteuttaa perustuslaissa taattua oikeutta perustoimeentulon turvaan työttömyyden perusteella.

Hallitus katsoo, että esityksessä ei ehdoteta sellaisia muutoksia, joiden vuoksi esitystä ei voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään työttömyysturvalain (1290/2002) 11 lukuun väliaikaisesti uusi 4 b § seuraavasti:

11 Luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

4 b §

Lain väliaikainen soveltaminen lomautettuihin

Jos työnhakija on lomautettu ja lomautus on alkanut 16 päivänä maaliskuuta 2020 tai sen jälkeen, hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta lomautusajalta ei sovelleta 2 luvun 1 ja 4—16 §:ää, 2 a luvun 4—7 §:ää, mitä 2 a luvun 8 §:ssä säädetään työstä kieltäytymisestä, eikä 2 a luvun 9—14 §:ää.

Työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta sovelletaan kuitenkin, mitä 2 luvun 1 §:ssä säädetään työnhakijana olemisesta ja 2 a luvussa työstä kieltäytymisestä, jos hän kieltäytyy työnantajan hänelle yksilöidysti tarjoamasta työstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2020.
Tätä lakia sovelletaan 16 päivästä maaliskuuta 2020.

Helsingissä 26.3.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Työministeri Tuula Haatainen